

<u>Onderwerp:</u>	Deelnemen aan de samenwerkingsovereenkomst 'Gezamenlijke uitgangspunten aardwarmteontwikkeling MRA'
Datum:	30 maart 2021
Portefeuillehouder:	Matthijs Sikkes-van den Berg
Afdeling:	Ruimtelijke Ontwikkeling
Steller:	Markus Schmid

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Het college heeft besloten om de samenwerkingsovereenkomst 'Gezamenlijke uitgangspunten aardwarmteontwikkeling MRA' aan te gaan met o.a. de provincie Flevoland en Noord-Holland, de gemeenten Almere, Amsterdam, Haarlemmermeer, Amstelveen en Haarlem en diverse aardwarmteontwikkelaars en warmtebedrijven.

De Gemeente Diemen wil in 2040 onafhankelijk van fossiele brandstoffen zijn. Geothermische energie uit de diepe ondergrond lijkt een belangrijke bijdrage te kunnen leveren in het fossielonafhankelijk worden van de MRA, tegelijkertijd zijn er nog veel onzekerheden. Door samen te werken verwachten de ondertekenaars van de samenwerkingsovereenkomst 'Gezamenlijke uitgangspunten aardwarmteontwikkeling MRA' sneller en effectiever stappen te kunnen zetten in het verkennen van de mogelijkheden en te komen tot het daadwerkelijk inzetten van geothermische energie. Voor Diemen is aansluiting bij de samenwerkingsovereenkomst actueel geworden nu er in de regio twee aanvragen voor opsporingsvergunningen geothermie zijn ingediend bij het Ministerie van EZK. Aansluiting levert een direct kanaal op om concreet met de betrokken experts/partijen procesmatig en inhoudelijk af te stemmen, naast de beleidsmatige en andere afstemming die bijvoorbeeld in breder MRA- of RES-verband plaatsvindt.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 30 maart 2021

Samenvatting

Geothermie (of aardwarmte) is een veelbelovende bron van duurzame warmte. Geothermie wordt reeds toegepast in het noorden van de provincie. In het zuiden is de toepassing echter nog niet van de grond gekomen vanwege onvoldoende kennis over de (diepere) ondergrond. Om die reden werkt de provincie Noord-Holland en de MRA sinds 2017 aan het project 'Versnelling Aardwarmte MRA'.

Belangrijk onderdeel van dit project is het onderzoek naar de 'witte vlekken' in de ondergrond. Reden dat de MRA een 'witte vlek' is, is dat er in het verleden in deze regio niet naar aardolie of aardgas is gezocht. Via het SCAN-onderzoek (Seismische Campagne Aardwarmte Nederland) wordt ingezet op vergroting van de ondergrondkennis. Het wordt uitgevoerd door EBN, een zelfstandig onderdeel van het ministerie van EZK. Voor de MRA wordt bovendien extra seismisch onderzoek gedaan, gefinancierd door de provincies Noord-Holland en Flevoland. Diemen ligt in een gebied waar door EBN nader geologisch onderzoek wordt uitgevoerd. Dit onderzoek loopt momenteel.

Aanvullend daarop is een kennisprogramma ('Versnelling Aardwarmte MRA') opgezet ter ondersteuning van overheden en initiatiefnemers van projecten. Verder worden binnen dit project/programma voorbereidingen getroffen voor één of meerdere (proef)boringen en werkt EBN namens het ministerie van EZK aan één of meerdere wetenschappelijke boringen (boringen zonder

productie). Deze boringen zijn noodzakelijk om te toetsen of de aardlagen die het seismisch onderzoek laat zien ook daadwerkelijk geschikt zijn voor geothermie.

De Samenwerkingsovereenkomst

Binnen het project 'Versnelling Aardwarmte MRA' is in 2020 gewerkt aan een publiek-privaat afsprakenkader. Dit afsprakenkader vormt als het ware een aanvulling op de wettelijke voorschriften uit o.a. de Mijnbouwwet en Warmtewet. Dit is wenselijk, omdat de wettelijk kaders niet alle issues rond geothermie adresseren. Zo is er in de wet weinig geregeld over omgevingsmanagement en het delen van kennis en data. Ook heeft de samenwerkingsovereenkomst tot doel publieke en private partijen bekend te maken met elkaars ambities en randvoorwaarden.

In de samenwerkingsovereenkomst zijn gezamenlijke uitgangspunten opgenomen voor een verdere, kwalitatieve ontwikkeling van aardwarmteprojecten in de MRA. Het gaat samengevat om de volgende uitgangspunten:

- A. Streven naar efficiënte benutting van de ondergrond, in termen van ruimtebeslag, locatiekeuze en benutting van de aanwezige warmte.
- B. Benutting aanwezige ondergrondkennis; ontwikkelaars delen de opgedane kennis met elkaar en met andere belanghebbenden.
- C. Omgevingsbetrokkenheid door aardwarmteontwikkelaars.
- D. Een goede afstemming en onderlinge ondersteuning in de planning, realisatie en uitvoering.
- E. Streven naar langdurige leverings- en afnamezekerheid.
- F. Erkennen belang goede bronnenstrategie.
- G. Streven naar een zo laag mogelijke kostprijs voor aardwarmte.
- H. Optimale duurzaamheid van de gekozen concepten.

De uitgangspunten zijn geformuleerd op hoofdlijnen. De partijen spreken geen resultaatsverplichtingen af. Ze leggen slechts vast dat ze bepaalde aspecten belangrijk vinden en willen samenwerken om deze voor elkaar te krijgen. In een werkgroep worden de genoemde thema's verder uitgewerkt.

Proces en ondertekenaars

De samenwerkingsovereenkomst is opgesteld in klein comité ('koplopers'; de meest actieve gemeenten, provincies en aardwarmteontwikkelaars), maar staat nadrukkelijk open voor alle MRA-partijen die de uitgangspunten en doelen onderschrijven. Momenteel hebben 11 partijen getekend: een zestal marktpartijen/operators, de provincies Noord-Holland en Flevoland, de gemeenten Amsterdam en Haarlem en Energie Beheer Nederland (EBN).

Lopende aanvragen opsporingsvergunning geothermie

Op dit moment is het dossier geothermie volop in beweging. Twee partijen hebben een voor Diemen relevante opsporingsvergunning aangevraagd bij het ministerie van EZK. Het betreft de aanvragen 'Amsterdam' en 'Almere-Diemen'. Met deze aanvragen wordt ook het gebruik van de ondergrond van Diemen geclaimd. Voor beide aanvragen geldt: het zijn reacties op andere aanvragen die eerder door commerciële partijen bij het ministerie zijn ingediend. Door een concurrerende aanvraag in te dienen willen Almere en Amsterdam zeggenschap behouden bij het uitvoeren van de benodigde onderzoeken. Uiteindelijk zal het ministerie besluiten aan welke partij de opsporingsvergunning wordt verleend.

Of er daadwerkelijk geothermie ontwikkeld kan gaan worden, wanneer, op welke locatie, wie dat zal doen, en welke gemeente het beste de warmte zou kunnen afnemen is nu nog niet aan de orde. De gemeenten Almere en Amsterdam nemen hier het voortouw in, maar beiden hebben aangegeven buurgemeenten over de ontwikkelingen te informeren en daarin te betrekken. Het verlenen van de daadwerkelijke opsporingsvergunning door EZK zal in beide gevallen naar inschatting minstens zes maanden tot een jaar in beslag nemen.

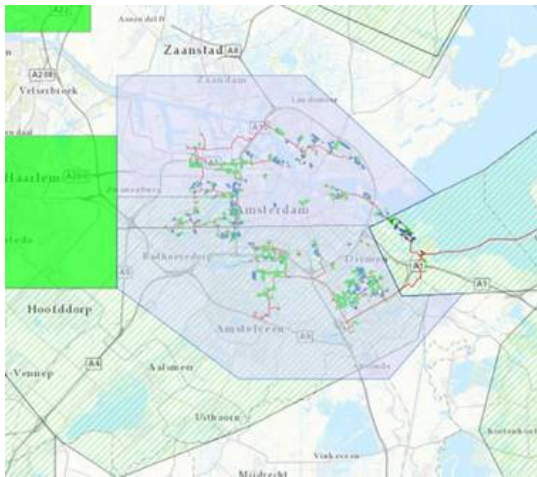
Almere-Diemen

Over deze aanvraag bent u eerder, op 26 november 2020, geïnformeerd middels een Informatie van het college. HVC, Vattenfall en de Gemeente Almere hebben deze opsporingsvergunning aangevraagd voor het gebied dat is gelegen in de gemeenten Almere, Lelystad en Zeewolde (alle provincie Flevoland) en Amsterdam, Diemen, Gooise Meren en Weesp (alle provincie Noord-Holland).

De Rijksoverheid is het bevoegd gezag als het gaat om opsporing en winning van aardwarmte. De provincies hebben een adviserende rol. De provincie moet de Colleges van B&W van de gemeenten van het gebied waarop de aanvraag betrekking heeft en het dagelijkse bestuur van de waterschappen bij het advies betrekken. In dit kader heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 11 maart 2021 een brief naar het Diemense college gestuurd betreffende 'Advies aanvraag opsporingsvergunning aardwarmte Almere-Diemen/HVC et al'. (zie bijlage).



Amsterdam



De gemeente Amsterdam heeft samen met de provincie Noord-Holland, en de potentiële warmteafnemers Vattenfall en Eneco deze opsporingsvergunning aangevraagd. De aanvraag omvat een gebied dat naast delen van de gemeente Amsterdam ook delen van de gemeenten Diemen, Amstelveen, Aalsmeer, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Zaanstad, De Ronde Venen, Landsmeer, en Oostzaan omvat. Deze aanvraag bevindt zich vergeleken met de aanvraag van Almere nog in een vroeger stadium. Een adviesvraag van de provincie, zoals die voor Almere momenteel voorligt, moet nog komen. Zie voor meer informatie de bijlage 'Q&A Aanvraag opsporingsvergunning Amsterdam'.

RES en Transitievisie Warmte

De resultaten van de onderzoeken die in het kader van de opsporingsvergunningen worden uitgevoerd zijn te zijner tijd ook relevant voor de Regionale Energiestrategie en voor de Transitievisie Warmte van de gemeente Diemen.

Ter inzage in iBabs

- samenwerkingsovereenkomst 'Gezamenlijke uitgangspunten aardwarmteontwikkeling MRA'
- Brief Provincie Noord-Holland over Almere-Diemen
- Q&A Aanvraag opsporingsvergunning Amsterdam

- EINDE -